

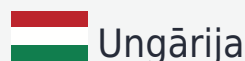
[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Prasības iesniegšana Tiesā](#) > [Kur Un Kā](#) > [Kuras Valsts Tiesības Jāpiemēro?](#) > Hungary

Kuras valsts tiesības jāpiemēro?

Saturu nodrošina

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Tiesību avoti

1.1 Valsts tiesību normas

Jautājumus par piemērojamiem tiesību aktiem reglamentē 2017. gada Likums XXVIII par starptautiskajām privāttiesībām (turpmāk "2017. gada Likums XXVIII"). Tomēr tas attiecas tikai uz gadījumiem, kad ne Eiropas Savienības tiesību aktos, ne starptautiskos nolīgumos nav noteikumu par piemērojamiem tiesību aktiem.

1.2 Daudzpusējas starptautiskās konvencijas

Informācija par to ir atrodama galvenokārt [Hāgas Starptautisko privāttiesību konferences](#) tīmekļa lapā.

1.3 Svarīgākās divpusējās konvencijas

- [Līgums starp Ungāriju un Čehoslovākiju par tiesisko palīdzību](#)
- [Līgums starp Ungāriju un Dienvidslāviju par tiesisko palīdzību](#)
- [Līgums starp Ungāriju un Rumāniju par tiesisko palīdzību](#)

2 Kolīziju normu piemērošana

2.1 Vai tiesnesim ir pienākums pēc savas iniciatīvas piemērot kolīziju normas?

Jā.

2.2 Atgriezeniskā norāde

Ja ir piemērojami ārvalsts tiesību akti, jāpiemēro attiecīgā ārvalsts tiesību akta materiālās normas, kas tieši reglamentē izskatāmo jautājumu. Ja piemērojamos ārvalsts tiesību aktus nosaka pēc valstspiederības un ja ārvalsts tiesību akti atsaucas uz Ungārijas tiesību aktiem, piemēro Ungārijas materiālās tiesības, savukārt, ja ārvalsts tiesību akti atsaucas uz trešās valsts tiesību aktiem, piemēro šīs trešās valsts materiālās tiesības.

2.3 Piesaistes kritērija izmaiņas

To faktoru izmaiņas, kuri nosaka piemērojamos tiesību aktus, neskar tiesiskās attiecības, kas ir likumīgi izveidotas saskaņā ar tiesību aktiem, kuri bija piemērojami pirms izmaiņām, izņemot 2017. gada Likumā XXVIII skaidri paredzētos gadījumos.

2.4 Izņēmumi kolīziju normu piemērošanā

Tādu ārvalstu tiesību aktu piemērošana, kurus uzskata par piemērojamiem saskaņā ar 2017. gada Likumu XXVIII, ir pretrunā Ungārijas sabiedriskajai kārtībai un tos nedrīkst piemērot, ja attiecīgajā gadījumā tas izraisītu

Ungārijas tiesību sistēmas pamatvērtību un konstitucionālo principu acīmredzamu un nopietnu pārkāpumu. Ja sabiedriskās kārtības pārkāpumu nevar novērst citādi, noraidīto ārvalstu tiesību normu vietā piemēro Ungārijas tiesību normas.

Neatkarīgi no tiesību aktiem, kas regulē attiecīgo jautājumu, ir jāpiemēro Ungārijas tiesību normas, kuru prioritārais raksturs skaidri izriet no to satura un mērķa (obligātie noteikumi). Obligātus noteikumus saskaņā ar citu valstu tiesību aktiem var ņemt vērā vienīgi tad, ja pastāv cieša saikne un tiem ir izšķiroša nozīme faktu vērtējumā.

2.5 Ārvalstu tiesību pārbaude

Tiesa noskaidro ārvalstu tiesību aktu saturu pēc savas iniciatīvas un izmantojot visus nepieciešamos līdzekļus. Tā var vērsties ar lūgumu pie ārvalstu iestādēm, pamatojoties uz starptautiskiem nolīgumiem, un ņemt vērā pušu iesniegtos dokumentus vai ekspertu atzinumus. Tiesa šajā nolūkā var arī konsultēties ar tieslietu ministru.

Ja saprātīgā termiņā nav iespējams noteikt ārvalstu tiesību aktu saturu, piemēro Ungārijas tiesību aktus. Ja lietas faktus nevar novērtēt, pamatojoties uz Ungārijas tiesību aktiem, piemēro ārvalstu tiesību aktus, kam ir visciešākā saikne ar piemērojamajiem tiesību aktiem.

Tieslietu ministrs izsniedz izmantošanai ārzemēs paredzētus Ungārijas tiesību aktu un judikatūras apliecinājumus.

3 Kolīziju normas

3.1 Līgumsaistības un tiesību akti

Tiesiskām attiecībām, kuras nereglamentē [Regula \(EK\) Nr. 593/2008 \(Roma I regula\)](#), ir piemērojamas 2017. gada Likuma XXVIII normas.

Līgumam ir piemērojami tiesību akti, kurus puses izvēlas piemērot visam līgumam vai tikai kādai tā daļai. Ja tiesību aktu izvēle nav skaidri izdarīta, tai jābūt nepārprotami izsecināmai no līguma noteikumiem vai lietas apstākļiem. Piemērojamo tiesību aktu izvēle jāizdara līdz tiesas pirmajā sēdē noteiktā termiņa beigām.

Puses var vienoties un izvēlēties līgumam piemērot citus tiesību aktus, nevis tos, kas to reglamentēja iepriekš. Šis fakts neietekmē līguma spēkā esamību saskaņā ar tiesību aktiem, kas reglamentē tā formālo spēkā esamību.

Ja līgums ir saistīts tikai ar vienas valsts tiesību aktiem, tiesību aktu izvēle nedrīkst skart to šīs valsts tiesību normu piemērošanu, no kurām nevar atkāpties, savstarpēji vienojoties.

Ja izvēle attiecībā uz tiesību aktiem nav izdarīta, piemērojamie tiesību akti ir tās valsts tiesību akti, ar kuru visciešāk saistīti attiecīgo līgumattiecību būtiskie elementi.

Līguma vai jebkura līguma noteikuma pastāvēšanu un spēkā esamību nosaka saskaņā ar tiesību aktiem, kas to reglamentētu saskaņā ar 2017. gada Likuma XXVIII, ja attiecīgais līgums vai noteikums būtu bijis spēkā.

Līgumu, kura priekšmets ir lietu tiesības uz nekustamo īpašumu vai nekustamā īpašuma noma/īre, attiecībā uz līguma formu reglamentē īpašuma atrašanās valsts tiesību aktu prasības, ja saskaņā ar minētajiem tiesību aktiem šādas prasības tiek piemērotas neatkarīgi no līguma noslēgšanas valsts un neatkarīgi no līgumu reglamentējošiem tiesību aktiem un ja no šīm prasībām nevar atkāpties, savstarpēji vienojoties.

Noteikumus par līgumiem piemēro *mutatis mutandis* vienpusējiem gribas izteikumiem.

3.2 Ārpuslīgumiskās saistības

Tiesiskām attiecībām, kuras nereglamentē [Regula \(EK\) Nr. 864/2007 \(regula "Roma II"\)](#), ir piemērojamas 2017. gada Likuma XXVIII normas. Persona, kas prasa kompensāciju, var izvēlēties piemērojamās tiesību aktus saskaņā ar regulas "Roma II" 7. pantu līdz tiesas pirmajā sēdē noteiktā termiņa beigām.

Tiesību akti, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām, ir tās valsts tiesību akti, kuras teritorijā iestājušās tā juridiska fakta sekas, kura dēļ radušās saistības. Ja laikā, kad iestājušās tā juridiska fakta sekas, kura dēļ radušās

saistības, kreditora un ar viņu tiesiskās attiecībās esošā parādnieka pastāvīgā dzīvesvieta vai juridiskā adrese atrodas vienā un tajā pašā valstī, piemēro šīs valsts tiesību aktus. Ja ārpuslīgumiskās attiecības ir cieši saistītas ar citām tiesiskām attiecībām, kas jau ir bijušas noslēgtas starp pusēm, iepriekšējās tiesiskās attiecības reglamentējošie tiesību akti attiecas arī uz ārpuslīgumiskajām attiecībām.

Pēc ārpuslīgumisko saistību nodibināšanas puses var izvēlēties tiesību aktus, kas tās reglamentē. Ja tiesību aktu izvēle nav skaidri izdarīta, tai jābūt nepārprotami izsecināmai no lietas apstākļiem. Piemērojamo tiesību aktu izvēli var izdarīt līdz tiesas pirmajā sēdē noteiktā termiņa beigām. Ja tiesiskās attiecības ir saistītas tikai ar vienas valsts tiesību aktiem, tiesību aktu izvēle nedrīkst skart to šīs valsts tiesību normu piemērošanu, no kurām nevar atkāpties, savstarpēji vienojoties.

3.3 Personas statuss, tā aspekti saistībā ar civilstāvokli (vārds, dzīvesvieta, rīcībspēja)

Personas tiesībspēja un rīcībspēja un personīgās tiesības jānosaka saskaņā ar tai piemērojamo *lex personalis*. Personai piemērojamais *lex personalis* ir tās valsts tiesību akti, kuras valstspiederīgā ir šī persona. Ja personai ir vairākas valstspiederības un viena no tām ir Ungārijas, piemērojamais *lex personalis* ir Ungārijas tiesību akti, ja šai personai nav ciešākas saiknes ar citu valstspiederību. Ja personai ir vairākas valstspiederības un neviena no tām nav Ungārijas, piemērojamais *lex personalis* ir tās valsts tiesību akti, ar kuru šai personai ir visciešākā saikne, ņemot vērā lietas pamatfaktus. Ja personai ir vairākas valstspiederības un neviena no tām nav Ungārijas un šai personai ar tās valstspiederības valstīm ir vienlīdz cieša saikne vai personas valstspiederību nav iespējams noskaidrot, vai persona ir bezvalstnieks, piemērojamais *lex personalis* ir personas pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesību akti. Ja personas *lex personalis* nav iespējams noteikt, piemēro Ungārijas tiesību aktus. Tādu personu tiesībspējai un rīcībspējai un personīgajām tiesībām, kurām ir patvēruma statuss vai kuras ir uzņemtas Ungārijā, ir piemērojami Ungārijas tiesību akti.

Personvārdiem piemērojamie tiesību akti ir personas *lex personalis* vai Ungārijas tiesību akti pēc personas pieprasījuma. Ja personai ir vairāk nekā viena valstspiederība, tā attiecībā uz savu uzvārdu var izvēlēties piemērojamos tiesību aktus, pamatojoties uz jebkuru no šīm valstspiederībām. Attiecībā uz laulības uzvārdu puses var iesniegt kopīgu lūgumu un izvēlēties vienu vai otra laulātā valstspiederības valsts vai Ungārijas tiesību aktus. Ja šāda lūguma nav, reglamentējošie tiesību akti ir laulāto personiskajām attiecībām piemērojamie tiesību akti. Noteikumus par uzvārdiem laulības šķiršanas vai atzīšanas par neesošu gadījumā reglamentē tās valsts tiesību akti, saskaņā ar kuriem ir reģistrēts laulības uzvārds. Ungārijā ir jāatzīst saskaņā ar citas valsts tiesību aktiem likumīgi reģistrēts Ungārijas valstspiederīgā dzimtais un laulības uzvārds, ja attiecīgais Ungārijas valstspiederīgais vai viņa laulātais ir arī šīs citas valsts valstspiederīgais vai ja šajā valstī ir attiecīgā Ungārijas valstspiederīgā pastāvīgā dzīvesvieta. Oficiāli nevar atzīt personvārdus, kas ir pretrunā Ungārijas sabiedriskajai kārtībai.

Persona, kam saskaņā ar tai piemērojamo *lex personalis* nav rīcībspējas vai ir ierobežota rīcībspēja, ir uzskatāma par rīcībspējīgu attiecībā uz tās dažādājiem Ungārijā noslēgtajiem un izpildītajiem maznozīmīgajiem ikdienas līgumiem, ja tai būtu rīcībspēja saskaņā ar Ungārijas tiesību aktiem. Persona, kam saskaņā ar tai piemērojamo *lex personalis* nav rīcībspējas vai ir ierobežota rīcībspēja, bet kam būtu rīcībspēja saskaņā ar Ungārijas tiesību aktiem, ir uzskatāma par rīcībspējīgu arī attiecībā uz citiem saimnieciskiem darījumiem, ja šo darījumu juridiskās sekas iestājas Ungārijā.

Ar personas, kam ir ierobežota rīcībspēja kārtot savas lietas, pārstāvību vai *ad hoc* aizbildnību saistītos jautājumos piemērojamie tiesību akti ir tās valsts tiesību akti, kurā atrodas tiesa, kas ieceļ pārstāvi vai aizbildni.

Ja persona tiek pasludināta par mirušu vai pazudušu vai tiek reģistrēta šīs personas nāve, piemērojamie tiesību akti ir pazudušajai personai piemērojamais *lex personalis*. Ja pazudušas personas *lex personalis* nav Ungārijas tiesību akti, Ungārijas tiesību akti ir piemērojami, ja ir iesaistītas Ungārijas tiesiskās intereses.

Personas pastāvīgā dzīvesvieta ir vieta, kur atrodas personas patiesais interešu centrs, kā liecina visi konkrēto tiesisko attiecību apstākļi. Nosakot, kur atrodas personas patiesais interešu centrs, tiek ņemti vērā arī fakti, kas norāda uz attiecīgās personas nodomiem. Domicils ir vieta, kur persona apmetas uz pastāvīgu dzīvi vai plāno palikt nenoteiktu laiku.

Juridiskai personai vai tiesību subjektam bez juridiskas personas statusa piemērojamais *lex personalis* ir tās valsts tiesību akti, kur šī juridiskā persona ir reģistrēta. Ja juridiskā persona ir reģistrēta vairākās valstīs vai tai nav jābūt reģistrētai saskaņā ar tās valsts tiesību aktiem, kurā atrodas tās dibināšanas dokumentā norādītā

juridiskā adrese, piemērojamais *lex personalis* ir tās valsts tiesību akti, kurā atrodas juridiskā adrese. Ja juridiskās personas dibināšanas dokumentā nav norādīta juridiskā adrese vai tai ir vairākas juridiskās adreses un tā nav reģistrēta saskaņā ar kādas valsts tiesību aktiem, piemērojamais *lex personalis* ir tās valsts tiesību akti, kurā atrodas tās galvenā pārvalde. Juridiskas personas vai tiesību subjekta bez juridiskas personas statusa juridiskais statuss ir jānosaka saskaņā ar piemērojamo *lex personalis*.

3.4 Tiesisko attiecību noteikšana starp vecākiem un bērniem, ieskaitot adopciju

3.4.1 Tiesisko attiecību noteikšana starp vecākiem un bērniem

Ar paternitātes vai maternitātes noteikšanu vai paternitātes pieņēmuma atspēkošanu saistītos jautājumos piemērojamie tiesību akti ir bērna *lex personalis* viņa dzimšanas brīdī. Bērna paternitātes atzīšana jāvērtē saskaņā ar atzīšanas brīdī bērnam piemērojamo *lex personalis*, savukārt ieņemta, bet vēl nedzimuša bērna paternitātes atzīšana jāvērtē saskaņā ar atzīšanas brīdī mātei piemērojamo *lex personalis*. Atzīšanu nevar uzskatīt par formāli spēkā neesošu, ja tā formāli ir spēkā saskaņā ar Ungārijas tiesību aktiem vai atzīšanas vietā un laikā spēkā esošajiem tiesību aktiem. Ja saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem paternitātes statuss nav spēkā, piemērojami ir otras valsts, kam ir cieša saikne ar konkrēto lietu, tiesību akti, ja tas nozīmē labvēlīgāku attieksmi pret bērnu.

3.4.2 Adopcija

Adopcija ir spēkā tikai tad, ja ir ievēroti nosacījumi gan saskaņā ar adoptētājam, gan adoptējamajai personai adopcijas laikā piemērojamo *lex personalis*. Adoptētājam adopcijas vai adopcijas pārtraukšanas laikā piemērojamais *lex personalis* attiecas arī uz adopcijas tiesiskajām sekām, adopcijas pārtraukšanu un adopcijas pārtraukšanas tiesiskajām sekām.

Ja adoptētāji ir precējušies viens ar otru, tiesību akti, kas piemērojami adopcijas tiesiskajām sekām, adopcijas pārtraukšanai un adopcijas pārtraukšanas tiesiskajām sekām, ir:

- a) tās valsts tiesību akti, kas bijusi laulāto kopīgās valstspiederības valsts adopcijas vai tās pārtraukšanas laikā, vai, ja tas nav piemērojams,
- b) tās valsts tiesību akti, kas bijusi laulāto kopīgās dzīvesvietas valsts adopcijas vai tās pārtraukšanas laikā, vai, ja tas nav piemērojams,
- c) tās valsts tiesību akti, kurā atrodas tiesa, kas izskata lietu.

3.5 Laulība, pāru kopdzīve bez laulības, partnerattiecības, laulības šķiršana, laulāto atšķiršana, uzturēšanas saistības

3.5.1 Laulība

Laulība ir spēkā tikai tad, ja laulības slēgšanas laikā ir izpildīti materiāltiesiskie nosacījumi saskaņā ar katram laulātajam piemērojamo *lex personalis*. Tiesību akti, kas reglamentē ar laulības spēkā esamību saistītās formalitātes, ir laulības noslēgšanas vietā un laikā spēkā esošie tiesību akti. Noteikumi, kas piemērojami laulības noslēgšanai un laulības spēkā esamībai, ir piemērojami *mutatis mutandis*, lai noteiktu, vai laulība pastāv vai nepastāv. Laulību Ungārijā nevar noslēgt, ja saskaņā ar Ungārijas tiesību aktiem pastāv nepārvarami šķēršļi laulības noslēgšanai.

3.5.2 Pāru kopdzīve bez laulības un partnerattiecības

Laulību reglamentējošie noteikumi ir piemērojami reģistrētu partnerattiecību nodibināšanai, spēkā esamībai un tiesiskajām sekām (neietverot uzvārdus) ar šādiem izņēmumiem.

Ja saskaņā ar topošam reģistrētu partnerattiecību partnerim piemērojamo *lex personalis* reģistrētas viendzimuma partnerattiecības netiek atzītas, tas nav šķērslis reģistrētu partnerattiecību nodibināšanai un spēkā esamībai ar nosacījumu, ka

- a) topošais reģistrēto partnerattiecību partneris, kas nav Ungārijas valstspiederīgais, apliecina, ka saskaņā ar viņam(-ai) piemērojamo *lex personalis* nepastāv šķēršļi laulības noslēgšanai, un

b) vismaz viens no topošajiem reģistrēto partnerattiecību partneriem ir Ungārijas valstspiederīgais vai viņam(-ai) Ungārijā ir pastāvīga dzīvesvieta. Šajā gadījumā reģistrēto partnerattiecību tiesiskajām sekām piemērojamie tiesību akti ir Ungārijas tiesību akti.

Reģistrētu partnerattiecību izbeigšanas gadījumiem ir piemērojami tās valsts tiesību akti,

a) kurā atrodas reģistrēto partnerattiecību partneru pastāvīgā dzīvesvieta laikā, kad tiek iesniegta prasība vai pieteikums sākt reģistrēto partnerattiecību izbeigšanas procedūru, vai, ja tas nav piemērojams,

b) kurā atrodas reģistrēto partnerattiecību partneru pēdējā pastāvīgā dzīvesvieta, ar noteikumu, ka šis laikposms nav beidzies vairāk kā vienu gadu pirms prasības vai pieteikuma iesniegšanas un viens no reģistrēto partnerattiecību partneriem šajā valstī joprojām dzīvo laikā, kad tiek iesniegta prasība vai pieteikums, vai, ja tas nav piemērojams,

c) kuras valstspiederīgie ir abi reģistrētu partnerattiecību partneri laikā, kad tiek iesniegta prasība vai pieteikums.

Ja piemērojamais tiesību akts nav iespējams noteikt iepriekš aprakstītajā kārtībā, piemēro tās valsts tiesību aktus, kurā atrodas tiesa, kas izskata lietu.

Uz neregistrētas kopdzīves nodibināšanu, izbeigšanu un tiesiskajām sekām attiecas kopdzīves partneru kopīgās valstspiederības valsts tiesību akti. Ja kopdzīves partneru valstspiederība atšķiras, piemēro tās valsts tiesību aktus, kurā ir kopdzīves partneru pastāvīgā dzīvesvieta vai pēdējā kopīgā pastāvīgā dzīvesvieta, ja nav pastāvīgas dzīvesvietas. Ja nav iespējams noteikt kopdzīves partneru kopīgo pastāvīgo dzīvesvietu, piemēro tās valsts tiesību aktus, kurā atrodas tiesa, kas izskata lietu. Kopdzīves partneri var izvēlēties savām mantiskajām attiecībām piemērojamais tiesību aktus.

3.5.3 Laulības šķiršana un laulāto atšķiršana

Šo jautājumu reglamentē [Regula \(ES\) Nr. 1259/2010 \(Roma III\)](#). Saskaņā ar šīs regulas 5. līdz 7. pantu laulātie var izvēlēties piemērojamais tiesību aktus līdz tiesas pirmajā sēdē noteiktā termiņa beigām.

3.5.4 Uzturēšanas saistības

Šo jautājumu reglamentē [Hāgas 2007. gada 23. novembra Protokols par uzturēšanas pienākumiem piemērojamiem tiesību aktiem](#).

3.6 Laulāto mantiskās attiecības

Laulāto mantiskajām attiecībām ir piemērojami tās valsts tiesību akti, kuras valstspiederīgie ir abi laulātie laikā, kad tiek pieņemts spriedums. Ja laikā, kad tiek pieņemts spriedums, laulāto valstspiederība atšķiras, piemēro tās valsts tiesību aktus, kurā ir laulāto pastāvīgā dzīvesvieta vai pēdējā kopīgā pastāvīgā dzīvesvieta, ja nav pastāvīgas dzīvesvietas. Ja laulātajiem nav bijusi kopīga dzīvesvieta, piemērojami ir tās valsts tiesību akti, kurā atrodas tiesa, kas izskata lietu.

Laulātie var izvēlēties laulāto mantai piemērojamais tiesību aktus ar noteikumu, ka tie ir kādi no šiem tiesību aktiem:

a) tās valsts tiesību akti, kuras valstspiederība ir vienam no laulātajiem vienošanās noslēgšanas laikā,

b) tās valsts tiesību akti, kurā vienošanās noslēgšanas laikā atrodas viena laulātā pastāvīgā dzīvesvieta, vai

c) tās valsts tiesību akti, kurā atrodas tiesa, kas izskata lietu.

Piemērojamais tiesību aktus var izvēlēties arī topoši laulātie. Piemērojamo tiesību aktu izvēli var izdarīt līdz pirmajā tiesas sēdē noteiktā termiņa beigām. Ja laulātie nevienojas citādi, laulāto mantai piemērojamo tiesību aktu izvēlei ir tiesiskas sekas tikai nākotnē.

Vienošanās par laulāto mantu formāli ir spēkā arī tad, ja tā atbilst līguma slēgšanas vietas tiesību aktiem.

3.7 Testamenti un mantojums

[Regula \(ES\) Nr. 650/2012](#) ir piemērojama personām, kas mirušas 2015. gada 17. augustā un vēlāk.

3.8 Nekustamais īpašums

Tiesību akti, kas ir spēkā nekustamā īpašuma atrašanās vietā, ir piemērojami īpašumtiesībām un citām lietu tiesībām, tostarp aizturējuma un valdījuma tiesībām.

3.9 Maksātnespēja

Piemērojamās tiesību aktus nosaka [Regulas \(ES\) 2015/848](#) 7. līdz 17. pants.

 Lapa atjaunināta: 15/01/2024

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.